

**Gala van 40 jaar
Nederlandse muziek**

**VPRO
FESTIVAL**

plaats Concertgebouw

datum 21 juni 1987

tijd 20.30 uur

Het Gala van 40 jaar Nederlandse muziek is
mede mogelijk gemaakt door:

HAVANA BLACKS

PHILIPS

Co-productie VPRO-Televisie en -
Radio, Holland Festival in
samenwerking met muziekkuitgeverij
Donemus.

Gala van 40 jaar Nederlandse muziek

Grote Zaal **Otto Ketting** (1935)

Time Machine (1972) 11'

Residentie Orkest

dirigent Hans Vonk

Kleine Zaal **Kees van Baaren** (1906-1970)

Sonatine voor piano (1948) 5'

Ellen Corver, *piano*

Kleine Zaal **Ton de Leeuw** (1926)

Antiphonie voor blaaskwintet en klankspoor (1950) 15'

Fodor Kwintet

techniek System engineering

Grote Zaal **Tristan Keuris** (1946)

Concert voor saxofoonkwartet en orkest (1986) 22'

Residentie Orkest

dirigent Hans Vonk

m.m.v. Raschèr Saxofoonkwartet

Kleine Zaal **Rudolf Escher** (1912-1980)

Songs of love and eternity (1955) 11'

Omroep Kamerkoor

dirigent Kenneth Montgomery

Kleine Zaal **Matthijs Vermeulen** (1888-1967)

Trois Chants d'Amour (1961) 14'

Yvonne Schiffelers, *mezzo-sopraan*

Jet Janssen, *piano*

Grote Zaal **Peter Schat** (1935)

To You (1972) opus 22 25'

Ad hoc Ensemble o.l.v. Kenneth Montgomery

Lucia Meeuwsen, *mezzo-sopraan*

Otto Ketting

■ Otto Ketting werd in 1935 in Amsterdam geboren. Zijn muzikale opleiding ontving hij aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en in München bij Karl Amadeus Hartmann. Hij was een aantal jaren als trompettist werkzaam, onder andere in het Residentie-Orkest. Van 1967 tot 1971 was hij hoofdleraar compositie aan het Rotterdams Conservatorium; van 1971 tot 1974 bekleedde hij dezelfde functie aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag.

De laatste jaren treedt Otto Ketting ook op als dirigent van voornamelijk 20e-eeuwse muziek. In deze hoedanigheid stond hij voor vele Nederlandse orkesten en ensembles. Aan het Rotterdams Conservatorium leidt hij ensembles voor hedendaagse muziek. Kettings composities worden in binnen- en buitenland geregeld uitgevoerd. Zo werd de *Symfonie voor saxofoons en orkest* over radio-stations in 25 verschillende landen uitgezonden en kwam zij o.m. tijdens de Warschauer Herbst onder leiding van Ernest Bour tot uitvoering. *Time Machine* was enige jaren lang met in totaal 130 uitvoeringen het meest gespeelde Nederlandse orkestwerk en het werd voorts uitgevoerd op het ISCM-festival 1974 en o.a. in New York, San Francisco, Chicago, Washington, La Rochelle, Liverpool, Philadelphia, München, Berlijn, Hannover, Weimar, Wenen, Helsinki en Hongkong.

Behalve als componist is Otto Ketting ook als publicist actief. Van zijn hand verschenen 'De Ongeruste Parapluie', opstellen over muziek (Ulysses, 1981); toelichtingen bij het grammofoonplatenproject 'Het complete oeuvre van Matthijs Vermeulen' van Donemus, en artikelen in verschillende tijdschriften waaronder Sonorum

Speculum, Key Notes en Literair Paspoort.

Zijn *Passacaglia* en de *Due Canzoni* voor orkest verwierven in 1957 resp. 1958 de Gaudeamusprijs. De *Symfonie voor saxofoons en orkest* werd in 1980 onderscheiden met de Matthijs Vermeulen-prijs en met de tweede prijs op het Rostrum of Composers van Unesco. In 1973 kende de Johan Wagenaarstichting haar Kees van Baaren-prijs toe aan Otto Kettings *Time Machine*.

Otto Ketting

Otto Ketting
foto Pieter Boersma

Time Machine (1972)
Otto Ketting

zes houtblazers, tien koperblazers en drie slagwerkers

■ *Time Machine* ontstond in 1972 op verzoek van het Nederlands Blazers Ensemble. De eerste uitvoeringen vonden in mei van dat jaar plaats tijdens een serie nachtconcerten – onder meer in het Amsterdamse Carré – door het Nederlands Blazers Ensemble onder leiding van de componist.

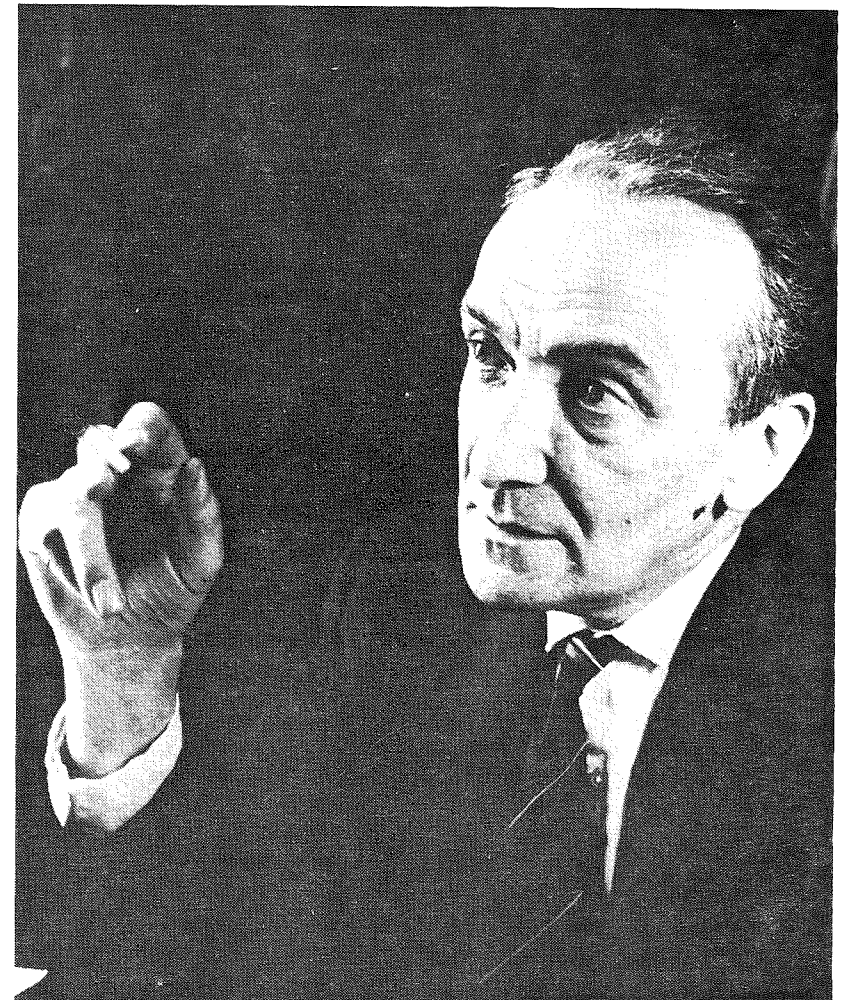
Bepalend voor het werk is de onderlinge verhouding tussen de instrumentale groepen, veelal gesplitst in zich niet vermengende klankblokken, steeds naast elkaar geplaatst. Diezelfde eenvoud bezit ook de structuur. Het hele stuk is gebaseerd op één enkel, uit tien verschillende tonen bestaand accoord, dat steeds op een andere manier wordt 'uitgelicht'. Deze consequente, logische opbouw wordt echter gaandeweg verstoord door een irrationeel element: de toonladder van C grote terts. Vanaf dat moment doet een element zijn intrede dat wij uit de science-fictionliteratuur kennen: de theorie van het parallelle universum: de werkelijkheid gaat vergezeld van een andere werkelijkheid. Houtblazers spelen een koraal, terwijl de koperblazers diezelfde muziek achterstevoren tot klinken brengen. De toonladder van C heeft inmiddels een bedrieglijke vorm aangenomen, die van een quasi middeleeuwse *cantus firmus*. Tegen het einde heeft deze indringer de macht overgenomen: gedurende de laatste 64 maten klinken steeds alle tonen van C grote terts gelijktijdig.

Otto Ketting

Handwritten musical score for "L'Espresso" by Luciano Berio. The score is for a large ensemble, including woodwinds, brass, strings, and percussion. It features complex rhythmic patterns, dynamic markings (mf, f, sf, ff), and articulation (accents, slurs). The score is divided into measures with bar lines and includes a rehearsal mark "H". The percussion part includes a marimba and a set of chimes.

Kees van Baaren

■ Van Baaren werd op 22 oktober 1906 in Enschede geboren en overleed op 2 september 1970 in Oegstgeest. Hij studeerde van 1923 tot 1929 in Berlijn bij Rudolf Breithaupt (piano) en Friedrich Koch (theorie en compositie); daarna nam hij compositielessen bij Willem Pijper. Hij was achtereenvolgens directeur van het Amsterdams Muzieklyceum (1948-1953), het Utrechts Conservatorium (1953-1956) en het Koninklijk Conservatorium in Den Haag (1957-1970). In zijn rol van leraar en componist had Kees van Baaren een zeer stimulerende invloed op het Nederlandse muziekleven en op de generatie van componisten die zijn leerlingen waren, onder wie Louis Andriessen, Theo Bruins, Reinbert de Leeuw, Misha Mengelberg, David Porcelijn, Peter Schat, Jan van Vlijmen en Jan Wisse. Van Baarens techniek ontwikkelde zich rond 1950 van een chromatisch idioom tot dodekafonie; Van Baaren was daarmee de eerste Nederlandse componist die het twaalftoonssysteem in zijn werk toepaste. Hij kreeg voor zijn gehele oeuvre de Sweelinckprijs 1969 toegekend. Tot zijn oeuvre behoren de orkestwerken *Sinfonia*, *Variazioni per orchestra*, een pianoconcert en *Musica per orchestra*; de kamermuziekwerken *Septet* voor viool, blaaskwintet en contrabas, *Strijkkwartet no 2* en een blaaskwintet; het orgelwerk *Musica per organo*; de vocale werken *Three poems by Emily Dickinson* voor vrouwenkoor, *Alpejagerslied* en *Ichnaton* voor mannenkoor en *The Hollow Men* voor sopraan, bariton, koor en orkest.

Kees van Baaren

Sonatine voor piano (1948)

Kees van Baaren

in memoriam Willem Pijper

Van Baarens vooroorlogse ontwikkeling behelsde verscheidene elementen die hem disponeerden voor een dodekafone opvatting over de naoorlogse compositorische problematiek. Het duurde echter nog tot het *Septet* van 1952 voordat deze ook in zijn muziek tot uitdrukking kwam. De eerste stukken na de oorlog sluiten stilistisch nauwkeurig aan bij het eerdere werk en geven een beeld van het geleidelijke ontstaan van de nieuwe techniek.

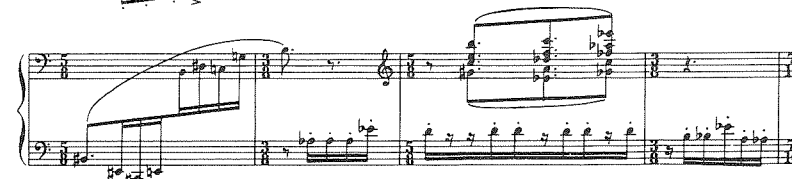
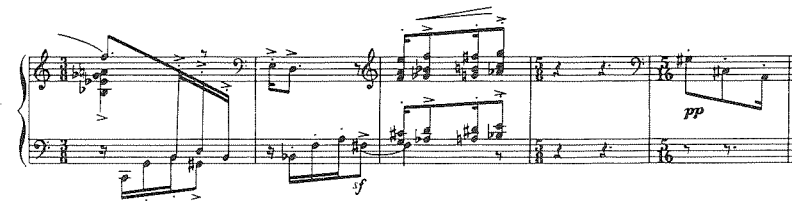
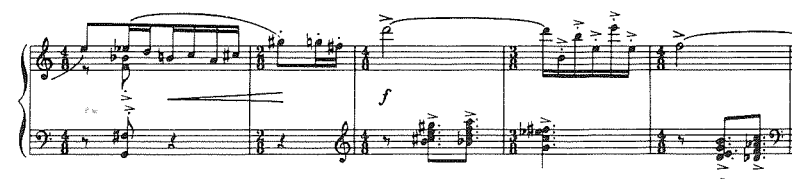
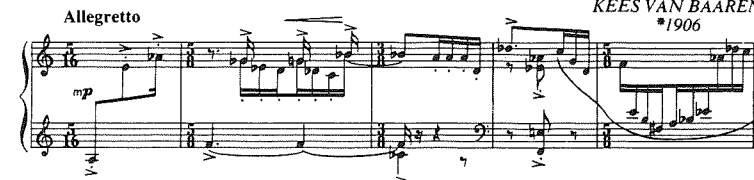
De pianosonatine van 1948 vertoont, voor het eerst sinds het *trio* van 1936, weer dodekafone eigenschappen. Zo is het eerste gegeven van het eerste deel ontwikkeld uit een twaalf-toonsreeks. Het tweede, in maat 9, dat met een alfabetisch telsysteem is afgeleid van de naam Willem Pijper, wordt begeleid door een vrije opsplitsing van de reeks in drie vierklanken. In de loop van het stuk komen strenge transposities, omkeringen en kreeftgangen voor. De vrije verwerking van dit materiaal, waarbij ook brokstukken van de reeks een rol spelen, maakt echter de overeenkomst met de kiemcel-techniek duidelijk. Het stuk werd geschreven ter nagedachtenis van de in 1947 gestorven Willem Pijper en verwees bewust naar de schrijfwijze van diens pianosonatinen. Typierend zijn dan ook de doorzichtige, veelal een- en tweestemmige schrijfwijze, de beknoptheid van de ontwikkelingen en de voortdurende maatwisselingen. Daarentegen is de vorm traditioneler, de schrijfwijze, met name in het middendeel, polyfoner. Voor de latere ontwikkeling is vooral van belang dat de voor Pijper typerende harmonische formules nagenoeg ontbreken.

SONATINA

In memoriam WILLEM PIJPER

I

KEES VAN BAAREN
*1906

■ Ton de Leeuw, op 16 november 1926 in Rotterdam geboren, ging in 1949 – na enkele jaren compositie-studie bij Henk Badings – naar Parijs om te studeren bij Olivier Messiaen en Thomas de Hartmann. Zijn vroegtijdige belangstelling voor buiten-Europese muziek bracht hem tot etnomusicologische studie bij Jaap Kunst in Amsterdam (1950-1954).

Tot 1959 was Ton de Leeuw muziek-regisseur bij de Nederlandse Radio Unie. Sindsdien is hij hoofdleraar compositie aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam, waarvan hij enkele jaren directeur was en sinds enige jaren tevens leider van de elektronische studio. Daarnaast was hij tot 1984 als wetenschappelijk hoofd-medewerker verbonden aan de Universiteit van Amsterdam.

Van 1958 tot 1976 gaf De Leeuw enkele honderden radio-lezingen over hedendaagse en niet-westerse muziek. In 1961 maakte hij in opdracht van de regering een reis naar India om klassieke muziek aldaar te bestuderen. Sedertdien maakte hij verschillende reizen naar andere Aziatische landen. Vooral vanaf de jaren zeventig valt er een belangrijke verschuiving waar te nemen ten gunste van zijn buitenlandse activiteiten. Zo geeft hij regelmatig workshops (o.a. in Frankrijk en Bulgarije) en werd hij uitgenodigd in Wenen, Zagreb, Warschau, Moskou, Helsinki, Essen, Berlijn, Londen, Zürich, Luzern, Lugano, Praag, Budapest en andere Europese steden; voorts in de Verenigde Staten door de universiteiten van Columbia, Cornell, Iowa City, Berkeley, Mills College; in Azië werkte hij in Tokio, Jakarta, Solo, Manilla, Teheran, Shiraz, Hongkong, en in Australië in Sydney.

Onlangs voltooide Ton de Leeuw het orkestwerk *Résonances* ter gelegenheid van het honderdjarig

bestaan van het Concertgebouworkest. Van zijn composities noemen wij radiofonisch oratorium *Job* (Prix Italia), *Mouvements Rétrogrades*, *Strijkkwartet I* (Prix des Jeunesses Musicales), *Symphonies of Winds*, de opera *De Droom*, *Haiku II*, *Music for Strings*, *Gending*, *Mountains*, *Clair-Obscur*, een trilogie bestaande uit:

- *Car nos vignes sont en fleur*, voor koor
- *And they shall reign for ever*, voor mezzo-sopraan en instrumenten
- *Invocations*, voor mezzo-sopraan, koor en instrumentaal ensemble en een vocaal sextet *Chimères*.

In internationale tijdschriften verschenen vele publicaties van zijn hand over hedendaagse muziek en de relatie Oost-West in de muziek. In 1964 verscheen in Utrecht zijn boek 'Muziek van de twintigste eeuw', waarvan een vierde druk in voorbereiding is.

Ton de Leeuw
foto Roelandt van der Worp

Antiphonie (1960)
Ton de Leeuw

Blaaskwintet en vier elektronische klanksporen

I Regelmatig contact tussen Ton de Leeuw en het Danzi-Kwintet leidde tot de opdracht van *Antiphonie*, een van de oudste ruimtelijke elektronische werken.

De compositie werd voor het eerst uitgevoerd tijdens het Holland Festival in 1960. De componist streeft hier naar het verkrijgen van ruimtelijke effecten. De vier klanksporen worden in de hal geplaatst en de uitvoerenden worden verspreid over het podium. De elektronische en instrumentale gedeeltes klinken soms apart, soms bundelen zij hun kracht. Waar mogelijk maken de spelers gebruik van meer dan één instrument. Iedere instrumentalist heeft ook een solistische rol te vervullen.

Ton de Leeuw

Electr.
3

H.

PP

180

360

(540)

710

900

1080

1260

Viola

H.

P

f

f

f

pp

P

Sept. 20, 1934

- 14 -

Tristan Keuris

Tristan Keuris werd op 3 oktober 1946 te Amersfoort geboren. Op zijn twaalfde begon hij te componeren, vanaf 1962 onder leiding van Ton de Leeuw op het Utrechts Conservatorium. In 1969 werd deze studie afgesloten met de Conservatorium-prijs voor Compositie. Sindsdien zijn nagenoeg alle werken in opdracht geschreven.

De met de Mattheüs Vermeulen-prijs bekroonde *Sinfonia* (1974) was het eerste werk dat internationaal de aandacht trok. Het werd – en wordt nog steeds – veelvuldig in binnen- en buitenland uitgevoerd. Voor het *Pianoconcert* (1980) en het orkestwerk *Movements* (1981) ontving Tristan Keuris in 1982 de Cultuurprijs van de gemeente Hilversum. Het Concertgebouworkest o.l.v. Bernard Haitink voerde het laatstgenoemde werk in één jaar veertien maal uit, waarvan zeven maal in de Verenigde Staten. Voor 1988 zijn er plannen voor uitvoeringen in Manchester en Dublin. Na het componeren van de *Movements* concentreerde Keuris zich een aantal jaren op het schrijven van kamermuziek, resulterend in o.a. een pianotrio (1984) en twee strijkkwartetten (1982 en '85), alleen onderbroken door het door Theo Olof verscheidene keren gespeelde *Violconcert* (1984).

Sinds oktober 1986 staat Tristan Keuris onder contract bij de Londense uitgeverij Novello & Co., waar ook het vanavond uit te voeren werk wordt gepubliceerd. In mei jl. voltooide Keuris een nieuw orkestwerk voor het Houston Symphony Orchestra; in september a.s. worden de eerste vier uitvoeringen in Texas gegeven. Voor de nabije toekomst staan de volgende werken op stapel: eerst een werk voor fluit en orkest voor het Schevenings Muziekconcours 1988,

dan een werk voor het Nederlands Kamerkoor met instrumentale begeleiding, en een klarinetkwintet voor George Pieterse en het Orlando Kwartet.

Het componeren van het vanavond in première te brengen *Concert voor saxofoonkwartet en orkest* werd mogelijk gemaakt door financiële steun van het Fonds voor de Scheppende Toonkunst. Naast zijn compositorische activiteiten is Tristan Keuris werkzaam als docent hoofdvak compositie aan zowel het Utrechtse Conservatorium als het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam.

Tristan Keuris

Tristan Keuris

Concerto for Saxophone Quartet and Orchestra (1986)

Tristan Keuris

What could have motivated one of the Netherlands' most famous and highly-respected composers to write a major work for saxophone quartet and, immediately thereafter, a concerto for saxophone quartet and orchestra? With this *Saxophone quartet* of 1970 and his *Saxophone concerto* of 1971, Tristan Keuris already had contributed significantly to this instrument's repertoire, but he since has neither expressed any further interest in the saxophones nor utilized them in any of his compositions. Why the sudden enthusiasm? In fact, both of Keuris' saxophone compositions from the year 1986 were written as an expression of enthusiasm, not in fulfillment of a commission. And, since two large works for saxophone(s) is considerable for any composer, it was only at the suggestion of Ton de Leeuw that the Raschèr Quartet dared to approach Tristan Keuris in hopes of once again interesting him in the saxophone. The composer was first openly sceptical of the proposition to 'listen to ten minutes of a different kind of saxophone playing', but he became quickly excited about the expressive possibilities of the original saxophone tone. (The members of the Raschèr Quartet, like the ensemble's founder Sigurd Raschèr, play instruments built exactly according to the specifications laid forth by Adolphe Sax.)

Keuris first thought of a pure quartet, then later of a concerto for quartet and orchestra; but after hearing two of the Raschèr Quartet's concerts, he became convinced that a single work could not adequately contain his breadth of ideas for the ensemble. Thus originated the idea of composing two works based upon the same fundamental musical material:

the intimate and compact *Music for Saxophones* (premiered by the Raschèr Quartet in London on 10th March, 1987) and the present *Concerto*, expanded in form and more extrovertly dynamic in effect. Two musical children are born of the same father within a single year, similar in 'genetic' structure, but manifoldly different in musical impetus.

The existence of these works underscores yet again the gratifying musical fruits which can be borne of a close rapport between composer and interpreter. So connected were these compositions to the ensemble for which they were composed that Tristan Keuris fondly calls them 'the Raschèr pieces', but not only the persons directly involved in this musical friendship have profited from mutual respect and appreciation: more importantly, the saxophone's repertoire has been enriched by two gemstones of inestimable value. Like the *Music for Saxophones*, the *Concerto* is musician's music, revealing a world of perfectly sculpted phrases and finely-polished musical gestures. A formal analyses of the work is therefore entirely superfluous: it would contribute nothing to the listener's pleasure.

John-Edward Kelly

Op verzoek van de componist werd deze tekst in het Engels afgedrukt.

Rudolf Escher

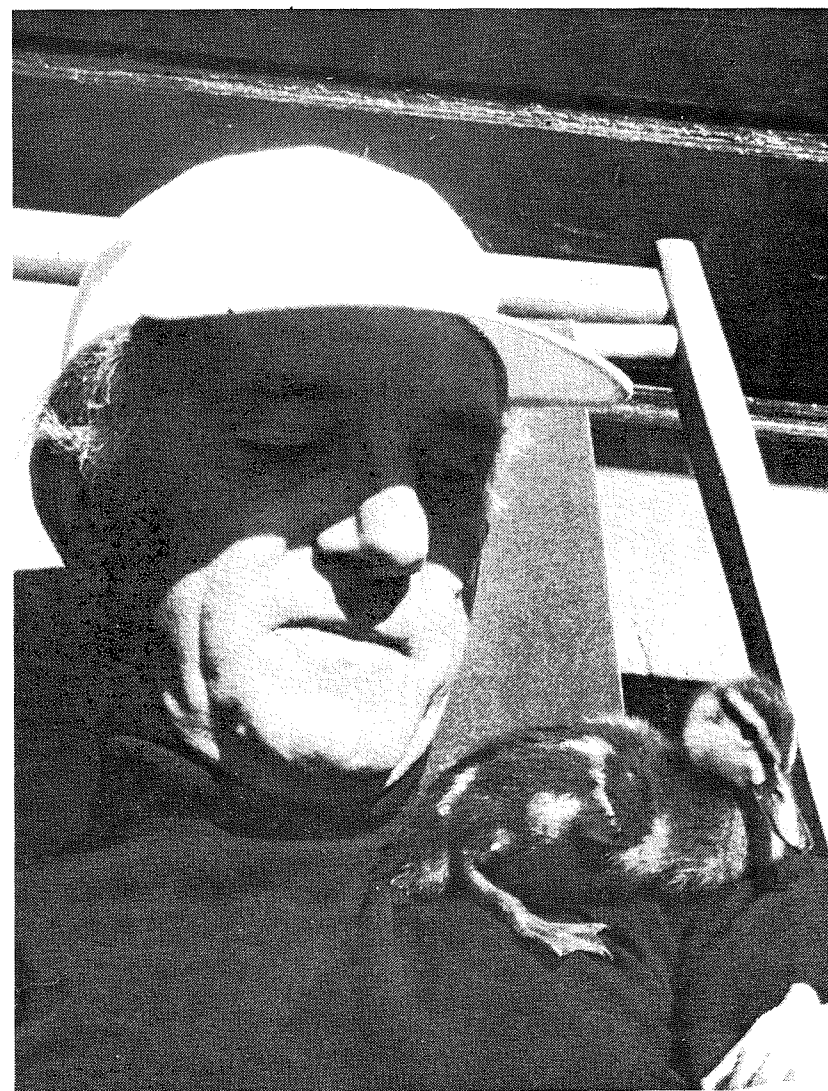
■ Rudolf Escher – geboren 8 januari 1912 te Amsterdam, overleden 17 maart 1980 in De Koog, Texel – begon op zeventienjarige leeftijd aan zijn opleiding tot componist. Nadat hij gedurende vier jaren het gymnasium te Leiden had bezocht en uitmuntende pianolessen had genoten, kreeg hij als voorbereiding tot de muziekstudie vioolles en harmonie-onderricht. Van 1931 tot 1937 studeerde hij aan het Toonkunst Conservatorium te Rotterdam met als hoofdinstrument piano en cello als bijvak. In zijn leertijd bij Willem Pijper, 1934 tot 1937, schreef Escher alleen kamermuziek: liederen, een piano- en een orgelsonate, een strijkkwartet. Contrapunt studeerde hij bij de organist van de Laurenskerk, J.H. Besselaar, waarna het eindexamen in de theoretische vakken de studie afsloot. Zijn eerste orkestwerk, het Largo uit de *Sinfonia in memoriam Maurice Ravel* componeerde hij in 1940 vlak voor het uitbreken van de oorlog. Bij het bombardement op Rotterdam gingen vrijwel alle composities uit Eschers jeugd en studietijd verloren.

Nadat hij zich in 1945 in Amsterdam had gevestigd vervulde Escher bestuursfuncties bij diverse muziek-instellingen en was hij medewerker voor muziek en beeldende kunst van De Groene Amsterdammer in de jaren 1945-'46. Hij werkte in de studio's voor elektronische muziek van de Technische Hogeschool te Delft (1959-'60), waar hij colleges over studio-apparatuur volgde, en van de Rijksuniversiteit te Utrecht (1961). In 1960-1961 was Escher docent aan het Amsterdams Conservatorium; in het 'Studiecentrum voor hedendaagse muziek' gaf hij een cursus over 'De betekenis van structuur en vorm bij Debussy in verband met recente

seriële compositietechnieken (Boulez)'. Tenslotte werd hij op instigatie van prof. Reeser als wetenschappelijk hoofdmedewerker verbonden aan het Instituut voor Muziekwetenschap van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Hij heeft er tussen 1964 en 1975 college gegeven over de muziek van de twintigste eeuw en muziek-theoretisch en audiologisch onderzoek gedaan.

Escher publiceerde in diverse dagbladen en tijdschriften essays en artikelen en schreef voor het Concertgebouworkest programma-toelichtingen bij werken van Debussy, Ravel, Roussel, Boulez, Britten. Het oeuvre van Rudolf Escher bestaat uit een tiental orkestwerken (o.a. *Musique pour l'esprit en deuil*, waarvoor hij in 1946 de muziekprijs van de stad Amsterdam ontving, en twee symfonieën); werken voor solostem en orkest (o.a. *Univers de Rimbaud*), veel kamermuziek (o.m. *Quintetto a fiati*, *Sinfonia per dieci strumenti*, *Sonata per flauto e pianoforte*, *Trio for clarinet, viola and piano*), vier a-capella-koorwerken, toneelmuziek bij Aischylos' 'De Perzen' en elektronische muziek voor een televisiespel. In 1977 werd Rudolf Escher de Johan Wagenaar-prijs voor zijn gehele oeuvre toegekend.

B.E.

Rudolf Escher
foto B.E.

Songs of love and eternity (1955)

Rudolf Escher

kamerkoor a cappella

■ Rudolf Escher heeft een oeuvre van vijftig grote en kleinere werken nagelaten, waarvan vier composities voor kamerkoor a cappella; twee op Franse, twee op Engelse teksten. In 1955 schreef hij in voor zijn doen ongelooflijk korte tijd de serene koor-cyclus *Songs of love and eternity*, op verzen van de Amerikaanse dichteres Emily Dickinson (1830-1886, Amherst, Massachusetts).

In de kladpartituur staat bij vijf van de aanvankelijk zes gekozen liederen een datum achter de dubbele maatstreek: 'These are the days when birds come back' 24 oktober; 'Heart we will forget him' 14 september, 's'avonds; 'The wind tapped like a tired man' 18-21 september, en 'To make a prairie' 5 september. Het thans bij Donemus afzonderlijk gedocumenteerde zesde lied 'I taste a liquor never brewed' werd tussen 23 en 30 september gecomponeerd.

Emily Dickinsons compacte, beeldende taalvermogen inspireerde Escher tot een even geserreerde, evocatieve muziek. In het vierde lied bij voorbeeld, 'The wind tapped like a tired man', genereert de componist in vijftien maten een wijd-waaierend klankspectrum rond 'Blown tremulous in glass'; in de vijf maten *revery* van 'To make a prairie' een iriserende belofte van bovenaards geluk. Onvervuld verlangen en een diepgeworteld natuurbeleven zijn de bronnen geweest waaruit dichteres en componist hebben geput voor hun in muziek getransponeerde poëzie, de *Songs of love and eternity*.

Escher zelf schreef over zijn koorwerk: 'De vijf korte liederen waaruit de cyclus bestaat vertonen onderling grote structurele verschillen. Onder-

scheid in "instrumentering" is daarbij inbegrepen. Alleen het tweede en vijfde lied zijn voor het volledig ensemble van sopranen, altten, tenoren en bassen geschreven. De overige drie liederen voor diverse combinaties daaruit.

In de tekstloze stemmen worden acht verschillende timbres voorgeschreven, namelijk behalve het zingen op vijf verschillende klinkers het zingen met gesloten mond, met bijna gesloten mond en het zoemen op de medeklinker Z. Het komt de verstaanbaarheid van woorden en zinnen ten goede, wanneer niet alle stemmen doorlopend tekstdragende stemmen zijn. Hoewel het misschien onwaarschijnlijk klinkt, is het toch waar dat de muziek wegens de chromatische complicaties en de daarmee samenhangende intonatie-moeilijkheden lange tijd voor onuitvoerbaar werd gehouden.'

De eerste uitvoering vond dan ook pas ruim twaalf jaar na het ontstaan plaats, eveneens in het Holland Festival te Amsterdam, op 15 juni 1968, door het NCRV Vocaal Ensemble onder leiding van Marinus Voorberg. Het stemt tot vreugde dat de *Songs of love and eternity* nadien talloze malen in binnen- en buitenland werden gezongen en dat ze thans, anno 1987, als respresentatief voor de Nederlandse muziek mogen gelden.

Songs of love and eternity

I

These are the days when birds come back,
A very few, a bird or two,
To take a backward look.

These are the days when skies resume
The old, old sophistries of June, –
A blue and gold mistake.

Oh, fraud that cannot cheat the bee,
Almost thy plausibility
Induces my belief,

Till ranks of seeds their witness bear,
And softly through the altered air
Hurries a timid leaf!

Oh, sacrament of summer days,
Oh, last communion in the haze,
Permit a child to join,

Thy sacred emblems to partake,
Thy consecrated bread to break,
Taste thine immortal wine!

II

Wild nights! Wild nights!
Were I with thee,
Wild nights should be
Our luxury!

Futile the winds
To a heart in port, –
Done with the compass,
Done with the chart.

Rowing in Eden!
Ah! the sea!
Might I but moor
To-night in thee!

III

Heart, we will forget him!
 You and I, to-night!
 You may forget the warmth he gave,
 I will forget the light.

When you have done, pray, tell me,
 That I my thoughts may dim;
 Hastel lest while you're lagging,
 I may remember him!

IV

The wind tapped like a tired man,
 And like a host, 'Come in',
 I boldly answered; entered then
 My residence within

A rapid, footless guest,
 To offer whom a chair
 Were as impossible as hand
 A sofa to the air.

No bone he had to bind him,
 His speech was like the push
 Of numerous humming-birds at once
 From a superior bush.

His countenance a billow,
 His fingers, as he passed,
 Let go a music, as of tunes
 Blown tremulous in glass.

He visited, still flitting;
 Then, like a timid man,
 Again he tapped – 't was flurriedly –
 And I became alone.

V

To make a prairie it takes a clover
 and one bee, –
 One clover, and a bee,
 And revery.
 The revery alone will do
 If bees are few.

*uit: Emily Dickinson –
 Poems, First & Second Series, ed.
 Mabel Loomis Todd & T.W. Higginson
 Cleveland/New York, The World
 Publishing Cy 1948*

ritenuto ----- 4 a tempo ritenuto 5 a tempo $\text{♩} = 48$

S div.

rev e-ry. * a

C div.

rev e-ry. * a

T div.

ordinario, perd.

B div.

* change vowel into a during the second half of the bar.

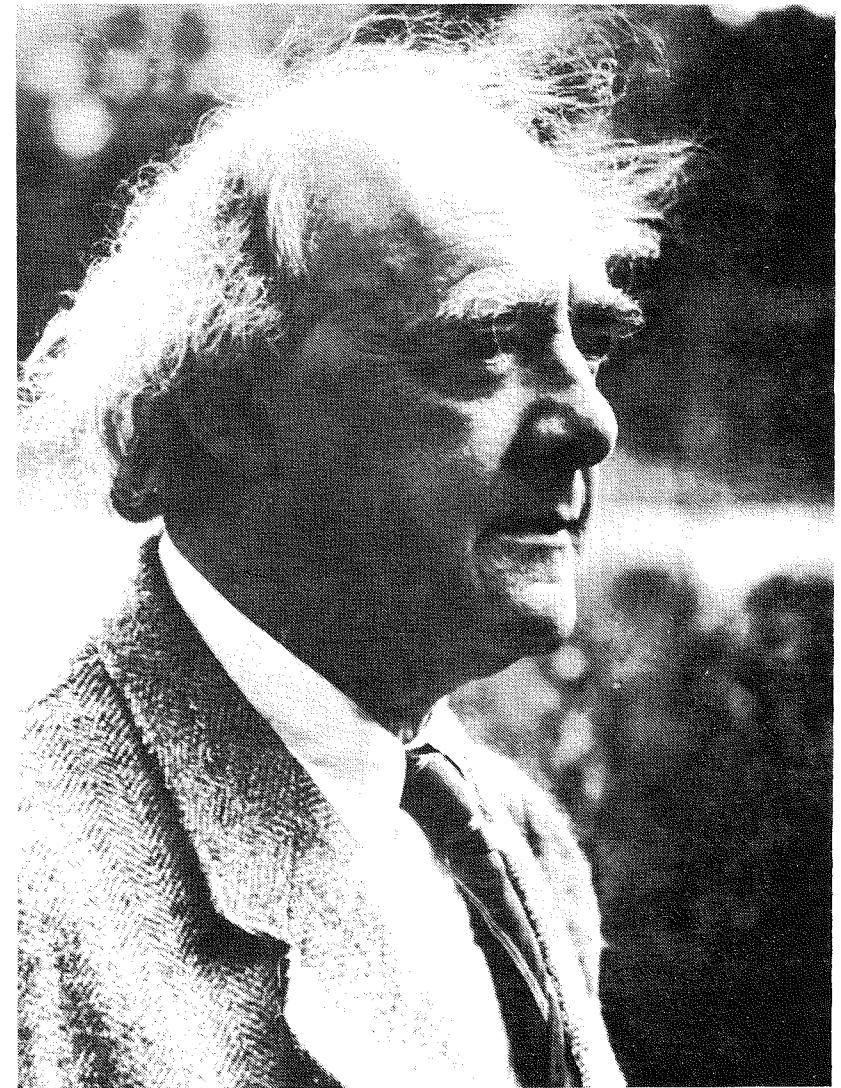
Matthijs Vermeulen

■ Matthijs Vermeulen werd geboren op 8 februari 1888 te Helmond. Hij overleed in Laren op 26 juli 1967. Hij was van 1907 tot 1909 leerling van Daniël de Lange, daarna gedurende enkele jaren van Alphons Diepenbrock. Van 1909 tot 1920 werkte hij als muziekcriticus bij verscheidene Amsterdamse bladen. In 1921 vestigde hij zich in de omgeving van Parijs; sinds 1946 woonde hij weer in Nederland, waar hij – tot 1956 – zijn werk voortzette als muziekcriticus bij De Groene Amsterdammer.

Vermeulen componeerde zeven symfonieën (1914, 1920 – in 1953 bekroond op het internationale concours Reine Elisabeth in Brussel –, 1922, 1941, 1945, 1958 en 1965), drie oorlogsgedichten, andere liederen en kamermuziek. Voorts muziek bij Nijhoffs openluchtspel 'De Vliegende Hollander'. Voor de onvoltooid gebleven uitgave van 'Les Œuvres complètes de J.B. Lully', onder redactie van Henri Prunières, bewerkte hij de opera *Cadmus et Hermione* naar de manuscripten (1930).

In samenwerking met de Matthijs Vermeulen Stichting bracht Donemus het complete oeuvre van Matthijs Vermeulen op de grammofoonplaat uit (vier dubbel-albums).

Een gedeelte van Vermeulens opstellen is gepubliceerd onder de titels 'De twee Muzieken', 'Klankbord', 'De eene Grondtoon', 'De Muziek dat wonder', 'De Stem van Levenden'. In 1947 publiceerde hij een filosofisch geschrift, 'Het Avontuur van de Geest', waarin nieuwe rationele grondslagen worden gelegd voor de mens en zijn plaats in de wereld. Een Franse vertaling van dit werk verscheen in 1956. In 1949 verscheen een psycho-analytische muziekgeschiedenis van zijn hand onder de titel 'Principes der Europese Muziek'.

Matthijs Vermeulen

Trois Chants d'Amour (1962)

Matthijs Vermeulen

mezzo-sopraan (of tenor) en piano

■ Kort na het *Strijkkwartet* ontstonden deze drie liederen. De componist was toen 74 jaar oud, het was zijn laatste kamermuziekwerk, alleen de *Zevende Symfonie* moest nog geschreven worden.

Uit een brief van de componist aan de dichter A. Roland Holst: 'Ja, ik ben nog "zwoegend in vervoering". Toen het Strijkkwartet af was, kreeg ik bij geluk een gedicht van Li Tai Po onder ogen, in een Franse vertaling. Het is louter beschrijvend, vertellend met de eenvoudigste woorden. De dichter, eenzaam en droevig in zijn boot, glijdt onder maanlicht langs een rivieroever en ontmoet een bos bloeiende waterlelies, die hem plotseling ontrukken aan zijn troosteloosheid. Het herinnerde mij aan soortgelijke ondervindingen in mijn leven en ik kon niet laten te proberen zulk een klein mirakel te actualiseren door klank en melodie.' De inhoud van het tweede lied, van Tou Fou, laat zich als volgt samenvatten: Nadat het huis van zijn jeugd verbrand is (welk huis hier stellig ook staat voor illusies en verwachtingen), zou de dichter een nieuw toevluchts-oord willen bouwen in het hart van zijn geliefde.

En het derde lied, *Hymne* van Charles Baudelaire: een romantische liefdesverklaring aan de onsterflijke en ideële Beminde, die hier is op te vatten als de innerlijke drijfveer tot de scheppingskracht van de kunstenaar.

Trois Chants d'Amour

I

Les petites vagues brillent au clair de lune
Qui change en argent le vert limpide de l'eau.
On croirait voir mille poissons accourir à la mer.

Je suis seul dans mon bateau qui glisse le long de la rive.
Avec mes rames j'effleure de temps à autre l'eau.
La nuit et la solitude m'emplissent le cœur de tristesse.

Mais voici une touffe de nénuphars
Avec ses fleurs semblables à de grosses perles,
Je les caresse doucement de mes rames.

Le frémissement des feuilles murmure avec tendresse.
Les fleurs inclinant leur petites têtes blanches
Ont l'air de me parler.

Les nénuphars veulent me consoler, mais déjà
A les voir, j'avais oublié ma tristesse.

Li-Tai-Pei
trad. Tran Van Tung

II La maison dans le cœur

Les flammes cruelles ont dévoré entièrement la maison où je suis né.
Alors, je suis monté à bord d'un bateau d'or pour distraire mon chagrin.
J'ai pris ma flûte sculptée et j'ai dit une chanson à la lune.
Mais j'ai affligé la lune qui s'est voilée d'un nuage.
Je me suis retourné vers la montagne, mais elle ne m'a rien inspiré.
Il me semblait que toutes les joies de mon enfance avaient brûlé dans ma maison.

J'ai eu envie de mourir et je me suis penché sur la mer.
A ce moment une femme passait dans une barque, j'ai cru voir la lune se refléter dans l'eau.
Si elle voulait je me rebâtirais une maison dans son cœur.

Tou Fou
trad. Sung Nien Hsu

uit: *Trésor de la poésie universelle*
Paris, Gallimard 1958

A la très chère, à la très belle
Qui remplit mon cœur de clarté,
A l'ange, à l'idole immortelle,
Salut et immortalité!

Sachet toujours frais qui parfume
L'atmosphère d'un cher réduit,
Encensoir oubliée qui fume
En secret à travers la nuit.

A la très bonne, à la très belle,
Qui fait ma joie et ma santé,
A l'ange, à l'idole immortelle,
Salut et immortalité!

30

LA MAISON DANS LE COEUR

Viracissimo 1:176.

furioso *f* *ff*

ff *f* *staccato* *Ped.* *

ff *f*

Les flammees cruellles

Peter Schat

■ Peter Schat werd geboren op 5 juni 1935 te Utrecht. Na zijn compositiestudie bij Kees van Baaren aan de conservatoria van Utrecht en Den Haag studeerde hij verder bij Matyas Seiber (Londen) en Pierre Boulez (Bazel). Van 1974 tot 1983 was Schat leraar compositie aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. In 1967 was hij mede-oprichter van STEIM (Studio voor Elektro-Instrumentale Muziek).

Tijdens verscheidene Gaudeamus Muziekweken werden werken van Peter Schat uitgevoerd, het eerst in 1954 (*Passacaglia en Fuga*, opus 1). Zijn eerste opera *Labyrint* werd uitgevoerd tijdens het Holland Festival 1966. Aan het eind van de jaren zestig werd zijn sociale en politieke bewogenheid van steeds grotere invloed. Hij werkte mee aan de opera *Reconstructie*, waarin het conflict tussen imperialisme en vrijheidssrijd centraal staat. In hetzelfde jaar speelde hij een belangrijke rol in de Notenkrakers-actie, die gericht was op het doorbreken van de verouderde structuur van het muziekleven. Met zijn eerste twee werken uit de jaren zeventig, *Thema* en *To You*, had Schat zeer veel succes. Daarna ontwikkelde hij een techniek van intervalsturing die hij voor het eerst in *Canto General* toepaste en daarna in de opera *Houdini*, de liederencyclus *Kind en Kraai* en de *Symfonie no 1*. De opera *Houdini* werd twee jaar na de Nederlandse première in 1977 in Aspen (USA) opgevoerd. De stripopera *Aap verslaat de Knekelgeest* beleefde een eerste productie in het Holland Festival van 1980. De *Tweede Symfonie* (onvoltooid) werd voor het eerst gespeeld in het Holland Festival 1983 en in een definitieve versie in de herfst van dat jaar. Tijdens het Holland Festival 1984 ging de *Serenade voor*

strijkers in première. Later in dat jaar verscheen *Adem*, een werk voor kamerkoor.

Op dit ogenblik werkt Peter Schat aan de opera *Symposion* op een libretto van Gerrit Komrij, waarvan de première verwacht wordt in het seizoen 1989-90 te Brussel. Een scène uit *Symposion*, met als ondertitel *De Trein*, werd in november 1985 uitgevoerd door het Concertgebouworkest.

Schat publiceert regelmatig in NRC Handelsblad. In 1984 verscheen bij uitgeverij Meulenhoff/Landshoff de harmonieleer 'De Toonklok', een bundel essays en gesprekken.

Peter Schat
foto Bert Nienhuis

To You Peter Schat

sopraan, gitaren, toetsinstrumenten,
tollen en elektronica
opus 22 (1970-72)

To You

gitaar

Jan Goudswaard
Louis Gall
Jorge Oraison
Edith Leerkes
Bert Maas
Saskia Spinder

basgitaar

Bob Zimmerman
Patricio Wang
Rob Zeelenberg

piano

Gerard Bouwhuis
Yoko Abe
Aki Takahashi
Gerrit Hommerson

elektrische piano

Gene Carl
René Eckhardt

bedieningstollen

Michael Lievelt
Erik Tell

James Deese

Franklin Solomans

George Wellman

ontwerp tollen

Floris Guntenaar

mechaniek

Dirk Kuiper

geluidstechniek

System Engineering,
Gidius Noordman

■ Toelichting (voor de spelers, 1972):
(...) Mijn muzikale achtergrond is die van de geavanceerde, esoterische naoorlogse muziek, en van daaruit probeer ik in deze partituur verbindingen te leggen met de westers-internationale volksmuziek, met de pop. De musici dienen met deze achtergrond enigszins vertrouwd te zijn, anders zijn een aantal voorstellen onbegrijpelijk. De aanwijzingen bij de notentekst omtrent de speelwijze variëren van 'als een halve gare' tot 'als een zeer gevaarlijke gek'. Ik ben van het interval van de none uitgegaan: het interval dat de meeste spanning oproept, vergroot of verkleind. De tekst van Adrian Mitchell heb ik in extenso gebruikt en onaangetast gelaten, zij het dan dat ik op een enkel moment ten behoeve van het bereiken van een grotere uitdruktingskracht een bepaald woord (of soms woorden) in een bepaalde spannings-verwekkende volgorde herhaal. Het stuk eindigt in C-groot.

Floris Guntenaar, de vormgever van

de tollen, heeft zich intensief beziggehouden met 'de tol'. De meeste vormen van tollen komen uit China. De prik- en zweeptollen zijn via Zuid-Amerika, de bromtol uit Rusland, via Duitsland, tot ons gekomen. In *De Vogels* van Aristophanes is al sprake van een tol, evenals in Plato's *Republiek*. In de Dionysische mysteries werden bromtollen gebruikt. Vergilius heeft in zijn *Aeneïden* 'een priktol, door een eromheen gewonden touw met een lus aan het ronddraaien gebracht'. Ook bij de Maori's zijn bromtollen bekend. Op Borneo bestaan houten tollen van zo'n twintig centimeter hoogte. Van de veertiende eeuw af zijn de tollen in Europa bekend. De orkestbezetting is: zes gitaren, drie basgitaren, vier piano's, twee orgels en zes tollen. Alle klankproductie is elektronisch.

uit: Peter Schat – *De Toonklok, Essays en gesprekken over muziek*
Amsterdam, Meulenhoff/Landshoff 1984

To You

To You

and to Joe Cocker
who said he would otherwise
kill somebody
To You

One: we were swaddled, ugly-beautiful and drunk on milk.
Two: cuddled in arms always covered by laundered sleeves.
Three: we got sand and water to exercise our imaginative faculties.
Four: we were hit. Suddenly hit.
Five: we were fed to the educational system limited.

Six: worried by the strange creatures in our heads, we strangled some of them.
Seven: we graduated in shame.

Eight: World War Two, and we hated the Germans as much as our secret bodies,

loved the Americans as much as the Russians, hated killing, loved killing depending on the language in the Bible in the breast pocket of the dead soldier, we were crazy-thirsty for the Winston Superman, for Jesus with his infinite tommygun and the holy Spitfires, while the Jap dwarfs hacked through the undergrowth of our nightmares – there were pits full of people-meat – and the real bombs came, but they didn't hit us, my love, they didn't hit us exactly.

My love, they are trying to drive us mad.

So we got to numbers eight, nine, ten, eleven,
Growing scales over every part of our bodies,
Especially our eyes,
Because scales were being worn, because scales were armour.
And now we stand, past thirty, together, madder than ever.
We make a few diamonds and lose them.
We sell our crap by the ton.

My love, they are trying to drive us mad.

Make love. We must make love.
Instead of making money.
You know about rejection? Hit. Suddenly hit.
Want to spend my life building poems in which untamed
People and animals walk around freely, lie down freely,
Make love freely.
In the deep loving carpets, stars circulating in the ceiling,
Poems like honeymoon planetariums.
But our time is burning.
My love, they are trying to drive us mad.

Peace was all I ever wanted.
It was too expensive.
My love, they are trying to drive us mad.

Half the people I love are shrinking.
My love, they are trying to drive us mad.

Half the people I love are exploding.
My love, they are trying to drive us mad.

I am afraid of going mad.

Adrian Mitchell

en voor Joe Cocker
die zei dat hij anders
iemand koud zou maken
Voor Jou

Zo geraakten wij tot de nummers acht, negen, tien, elf
er groeiden schubben over elk deel van ons lijf,
vooral over onze ogen,
want er werden schubben gedragen, schubben waren schilden.
En nu staan wij, over de dertig, samen, gekker dan ooit tevoren,
wij maken een paar diamanten en verliezen ze.
Wij verkopen onze onzin per ton, mijn lief, zij proberen ons gek te krijgen.

Vrede was het enige dat ik ooit heb gewild.
Het was te duur.
Mijn lief, zij proberen ons gek te krijgen.

Ik ben bang om gek te worden.

vertaling: Hugo Claus

Handwritten musical score for "Event I" by John Cage. The score is written on multiple staves, including vocal staves and piano accompaniment. The lyrics are written above the vocal staves, and the piano part is written below. The score includes various musical notations, such as notes, rests, and dynamic markings. The title "EVENT I" is written in the top right corner. The score is divided into sections by time signatures and key signatures. The lyrics are: "MY LOVE, THEY WALKED TO DRUMS AND SING." The piano part includes instructions like "Piano accompaniment" and "Piano solo". The score is written in ink on a grid of lines.

Handwritten musical score for "Event I" by John Cage. The score is written on multiple staves, including vocal staves and piano accompaniment. The lyrics are written above the vocal staves, and the piano part is written below. The score includes various musical notations, such as notes, rests, and dynamic markings. The title "EVENT I" is written in the top right corner. The score is divided into sections by time signatures and key signatures. The lyrics are: "MY LOVE, THEY WALKED TO DRUMS AND SING." The piano part includes instructions like "Piano accompaniment" and "Piano solo". The score is written in ink on a grid of lines.

Fodor Kwintet Fodor Kwintet

fluit
Marieke Schneemann
hobo
Bart Schneemann
klarinet
Harmen de Boer
hoorn
Jacob Slagter
fagot
Ronald Karten

■ 'Muziek is een ontdekkingsreis.' Dat zou als motto kunnen gelden voor het sinds 1975 bestaande Fodor Kwintet. Vanaf de oprichting hebben de musici van het kwintet – solo-blazers van o.a. het Concertgebouw-, het Rotterdams Philharmonisch- en het Residentie Orkest – ervoor gekozen niet uitsluitend platgetreden paden te bewandelen. Naast bekende werken heeft het ensemble ook een niet onaanzienlijk aantal zelden uitgevoerde stukken van componisten

uit de 19e en 20e eeuw op het repertoire staan. Het Fodor Kwintet heeft niet alleen met vergetelheid bedreigde composities nieuw leven ingeblazen; een aantal hedendaagse componisten heeft ook nieuw werk in opdracht van het Fodor Kwintet geschreven.

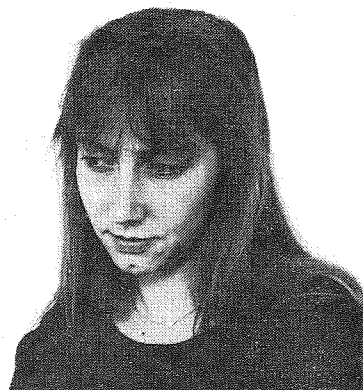
Naast opnamen, die het Fodor Kwintet voor de Nederlandse, Belgische en Engelse radio en televisie maakte, trad het ensemble op in de belangrijke Europese muziekcentra. Voor het komende seizoen staat ondermeer een tournee langs een viertal internationale muziekfestivals in Australië en Nieuw Zeeland op het programma.

Ellen Corver

■ Ellen Corver (1964) begon reeds op jonge leeftijd haar pianostudie aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag, alwaar zij studeerde bij Else Krijgsman en Toos Onderdenwijngaard en thans bij Naum Grubert. Met Sepp Grotenhuis vormt zij al jarenlang een succesvol pianoduo waarmee ze onder meer optrad voor radio en televisie en enkele malen met het Residentie Orkest. Daarnaast treedt Ellen Corver veelvuldig op met de violist Peter Brunt. Een bijzondere affiniteit met muziek van deze eeuw resulteerde in een samenwerking met de componist Karlheinz Stockhausen, wiens Klavierstücke door Ellen Corver in binnen- en buitenland worden uitgevoerd.

Fodor Kwintet

Ellen Corver

Raschèr Saxophone Quartet Raschèr Saxophone Quartet

sopraan saxofoon
Carina Raschèr
alt-saxofoon
John-Edward Kelly
tenor saxofoon
Bruce Weinberger
bariton saxofoon
Linda Ann Bangs

■ In 1969 besloten vier enthousiaste saxofonisten hun krachten te bundelen in een kwartet. Wat al lang met andere instrumenten wordt gedaan, bleek ook mogelijk met de saxofoon. Dat de saxofoon geschikt is voor het uitvoeren van kamermuziek mag de muziekliefhebber verbazen; toch blijkt de toon van dit instrument, zoals bedoeld door zijn uitvinder, Adolphe Sax, te beschikken over een uitzonderlijke expressiviteit. Deze expressiviteit zorgde ervoor dat diverse componisten uit puur enthousiasme voor dit instrument hebben geschreven.

Reeds een halve eeuw geleden schreven Hindemith, von Knorr, Jacot en anderen werken voor 2, 3 en 4 saxofoons voor Sigurd Raschèr. Aan deze werken zijn de afgelopen zestien jaar vele andere toegevoegd, zodat het Raschèr Quartet nu over een geheel eigen en origineel repertoire beschikt.

Sinds 1971 heeft het Raschèr Saxophone Quartet honderden concerten gegeven in onder andere Stockholm, Zürich, New York, Praag en Londen.

Carina Raschèr, Linda Bangs en Bruce Weinberger maken sinds de oprichting in 1969 door Sigurd Raschèr, de uit van het Kwartet. John-Edward Kelly voegde zich in 1981 bij het kwartet.

Raschèr Saxophone Quartet

Yvonne Schiffelers

Kenneth Montgomery
foto Ben van Duin

Yvonne Schiffelers

■ Yvonne Schiffelers, alt/mezzo, geboren in Heerlen (1958) ontving haar opleiding als opera- en concertzangeres aan het Conservatorium in Maastricht bij Mya Besselink en rondde haar studies cum laude af. Reeds tijdens haar studie werd zij geëngageerd aan de Studio van de Opera in Keulen. Zij maakte concertreizen door West-Europa en Zuid-Amerika.

Als liederenzangeres zong zij op festivals in Duitsland, Italië en tijdens het tournee van het Ned. Studenten-orkest in 1986 was zij de soliste in Chaussons *Poème de l'amour et de la mer*.

Zij zingt als veelgevraagd oratoriumzangeres met alle grote orkesten in Nederland. Zij werkte met dirigenten als André Rieu, Anton Kersjes, John Pritchard, Gerd Albrecht en Mauro Ceccanti, en gasteerde o.m. bij Opera Forum en het Stadttheater in Aken. Yvonne Schiffelers was in 1984 finaliste en prijswinnares in 's-Hertogenbosch en in 1986 in München.

Vanaf seizoen 1987/1988 zal zij verbonden zijn aan het Nationaltheater in Mannheim.

Jet Janssen

■ Zij studeerde hoofdvak piano aan het conservatorium te Maastricht bij Jean Antoniëtti. Zij slaagde met onderscheiding voor het eindexamen. In 1984 behaalde zij het diploma voor 'uitvoerend musicus' eveneens met onderscheiding. Zij volgde cursussen bij Rosa Sabater, Noel Lee, Claude Coppens en Guido Agosti. Zij gaf concerten als begeleidster, maar ook als soliste, zowel in recitals als met orkest.

Kenneth Montgomery

■ De in Belfast geboren dirigent Kenneth Montgomery begon zijn loopbaan bij het Glyndebourne Festival Opera en Bournemouth Symphony Orchestra en de Bournemouth Sinfonietta.

Drie seizoenen was hij verbonden aan de Sadler's Well's Opera (nu English National) waarna hij musical director werd van de Bournemouth Sinfonietta. In 1975 werd hij in dezelfde functie benoemd bij de Glyndebourne Touring Company. In 1970 maakte hij zijn debuut bij de Nederlandse Opera met L'Ormino van Cavalli (in de versie van Raymond Leppard). In 1982 dirigeerde hij zijn eigen bewerking van deze opera. In de tussenliggende periode dirigeerde hij meerdere malen bij de Nederlandse Opera.

In 1976 werd hij benoemd als chef-dirigent van het Omroep Orkest en in 1980 in dezelfde functie bij het Groot Omroep Koor. Tezamen met Jan Stulen is hij vanaf 1983 chef-dirigent van het Radio Symfonie Orkest, met Prof. Jean Fournet als vaste gast-dirigent. Als gast-dirigent trad hij o.a. op in België, Canada, Nieuw Zeeland en de Verenigde Staten (o.a.: Baltimore, Detroit, Houston, Minneapolis, New York en Santa Fe). Naast zijn functie als chef-dirigent bij de radio is Kenneth Montgomery 'artistic and musical director' van Opera Northern Ireland.

Het Groot Omroepkoor/ Omroep Kamerkoor

■ Het Groot Omroepkoor van de NOS werd vrijwel gelijktijdig met de radio-orkesten direct na de Tweede Wereldoorlog in 1945 opgericht. Met zijn tachtig vocalisten is het één van de grootste professionele koren van Europa en tevens één van de meest veelzijdige. Evenals de orkesten van de Nederlandse Omroep Stichting staat het Groot Omroepkoor allereerst ten dienste van de Nederlandse omroepen, die voor de uitvoering van hun muziekprogramma's uit het renaissance-, barok-, romantiek- en avant-garde-repertoire kunnen beschikken over het koor in vele verschillende formaties, van acht tot tachtig leden.

Basisformaties uit het Groot Omroepkoor zijn het Omroepkoor (38 vocalisten), het Klein Omroepkoor (24 vocalisten) en het Omroep Kamerkoor (17 vocalisten). Uiteraard heeft het koor in zijn verschillende samenstellingen ook een uitgebreid a capella-repertoire; veel koorleden verlenen bovendien aan concerten solistische medewerking.

Door de grote flexibiliteit van het koor en omdat de koorleden het repertoire uit vele stijlperiodes beheersen, werd en wordt het koor veelvuldig aangezocht voor de realisatie van wereldpremières.

Ook werkt het Groot Omroepkoor regelmatig samen met landelijke orkesten, zoals het Concertgebouw Orkest en het Rotterdams Filharmonisch Orkest en treedt regelmatig in het buitenland op. Een aantal grammofoonplaten-opnamen werden gerealiseerd.

De chef-dirigent van het Groot Omroepkoor is Kenneth Montgomery. Hij wordt bijgestaan door de dirigent Robin Gritton.

Lucia Meeuwsen

Lucia Meeuwsen heeft zang gestudeerd bij Annie Hermes aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en vervolgens bij Jessica Cash in Londen. In 1981 behaalde zij op het internationale vocalistenconcours van 's-Hertogenbosch de *Janine Micheau*-prijs voor haar vertolking van het Frans-talige repertoire. Lucia Meeuwsen heeft tal van eerste uitvoeringen op haar naam staan, in het bijzonder ook van werk van Nederlandse componisten. Sommige van die composities – met name van Louis Andriessen en Peter Schat – zijn door Donemus op grammofoonplaten vastgelegd. Het repertoire van Lucia Meeuwsen beperkt zich evenwel niet tot hedendaagse muziek. Het omvat in feite vijf eeuwen van vocale muziek en gaat terug tot renaissance en middeleeuwen; van haar samenwerking op dit gebied met groepen als Syntagma Musicum, Kaproen en The Little Consort zijn eveneens grammofoonplaten verschenen. Mede door haar artistieke veelzijdigheid heeft Lucia Meeuwsen zich ook internationaal geprofileerd als een zangeres van bijzondere betekenis, zoals geïllustreerd wordt door haar optreden op het Edinburgh Festival (in *Pierrot Lunaire* van Schönberg), aan de Metropolitan van New York (met *Folksongs* van Berio), met de London Sinfonietta onder leiding van Oliver Knussen in Londen (in *A Mirror on which to dwell* van Elliott Carter) en in Parijs met het Ensemble InterContemporain onder leiding van Pierre Boulez (eveneens met het eerder genoemde werk van Carter en met *Vox clamans in deserto* van de Amerikaanse componist Carl Ruggles).

Lucia Meeuwsen

Hans Vonk

Hans Vonk, sinds het seizoen 1980/1981 vast dirigent van het Residentie Orkest, werd in 1942 in Amsterdam geboren. Hij studeerde piano aan het Amsterdams Conservatorium, en volgde directiecursussen in Salzburg en Hilversum. Als dirigent was hij verbonden aan het Nederlands Balletorkest en het Radio Filharmonisch Orkest; van 1976 tot '85 was hij chef-dirigent van de Nederlandse Opera Stichting. In 1976 werd hij ook benoemd tot 'associate conductor' van het Royal Philharmonic Orchestra te Londen. Vonk is de eerste Nederlandse dirigent die een reeks voorstellingen van de Scala te Milaan heeft geleid. Met ingang van het seizoen 83/84 treedt hij regelmatig als gastdirigent op bij het Concertgebouworkest.

In 1983 opende Vonk met de Dresdener Staatskapelle en Staatsoper de Dresdener Festspiele; dit heeft ertoe geleid dat Vonk met ingang van 1985 is benoemd tot chef-dirigent van de Dresdener Staatsoper.

Het Residentie Orkest

Het in 1904 opgerichte Residentie Orkest heeft nooit een eigen, echte concertzaal gehad. Vooral na de brand van het Gebouw voor K&W in 1964 is voor het Haagse orkest een ontmoedigende zwerftocht begonnen van de ene naar de andere voor symfonische muziek ongeschikte zaal. De nood was tenslotte zo hoog gestegen dat het orkest ten einde raad in 1982 besloot, zelf en op eigen kosten een muziekzaal te gaan bouwen. Dat deze zaal reeds in 1987 kan worden

Hans Vonk

geopend, is mede te danken aan belangrijke steun van het bedrijfsleven, de overheid en vele particulieren. De uitgave van een reeks lp's, waaronder deze, is een van de vele middelen waarmee het orkest zelf geld bijeenbrengt voor de bouw van zijn Muziekzaal.

Ondanks zijn huisvestingsproblemen is het Residentie Orkest er in geslaagd om zich van een stedelijk ensemble te ontwikkelen tot een symfonie-orkest van internationale allure.

De Haagse musici hebben gekoncerteerd van Noorwegen tot Griekenland en van Ierland tot Bulgarije; na zes tournees door de VS is 'The Hague Philharmonic' ook daar een gerespecteerd begrip. De laatste jaren heeft het Residentie Orkest in het Nederlandse orkestleven de toon aangegeven door zijn inventieve muzikale beleid, waarbij de nadruk viel op 20e-eeuwse en Nederlandse muziek. Het verbazende succes van twee albums '400 jaar Nederlandse muziek' (nu 36.000 exemplaren verkocht) was daarbij een hoogtepunt, dat werd geëvenaard door de opmerkelijke 'Vanuit-concert-series', klankbeelden van pionierende componisten of belangrijke muziekstromingen.

Bij de vier populaire Bouw Mee Festivals in 1982-1986 heeft het Haagse orkest ondervonden hoezeer het zich moreel en daadwerkelijk gesteund weet door zijn muziekminnende stadgenoten.

Residentie Orkest